

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, nam-
reč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., scer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 2. novembra 1853.

List 88.

Pravda med širokimi in ozkimi ogoni.

Široki in ozki ogoni (kraji) so se enkrat hudo spèrli. Prepír pa so začeli ozki kraji, ker so vidili, da jih pametni kmetovavci vsako leto bolj opuščajo in da bi utegnili v malo letih njim zadnja ura biti.

Ves zelen od jeze začè eden izmed naj ožjih ogonov razkladati velike dobrote, ki jih naklanjajo ozki ogoni kmetovavcem, in tako je ropotal, da širokemu ogonu ni bilo moč k besedi priti. Kmetje sami, ki so med njimi na grivi stali, so se zavzeli, ko so slišali tak šunder.

S samim ropotanjem, dragi prijatelj, ne bodeš dobil pravice — ga vstavi široki ogon — hvali se, kolikor se ti ljubi, tode govori mirno in razloži nam prednosti svoje; umni može naji poslušajo, njim gré razsodba, ne pa nama, ker kakor oni naredijo, tako sva.

Že vèm — mu odgovori ozki ogon — da se šteješ med znajdence novih časov, kateri hočejo vse prekucniti, kar je starega, pa ne bo dal! Naši stari očetje so tako orali, in oni so že vedili zakaj.

Dragi brate! Nikar ne zabavljaj novim časom! Bog je dal ljudem um, um pa ne ostaja terdovratno pri tem, kar je bilo, ampak misli in skuša, kako bi se bolje naredilo to, kar so otroci znajdli in vedili. Zakaj svèt si moraš misliti, kakor človeka, ki zmiraj modrejši postaja, kakor bolj dorasa in več skuša; na skušnje enega človeka zida drug človek svoje skušnje in tako gré svèt naprej. Kaj misliš, da je pred sto leti kdo vedel, da je gips za deteljša tako dober, kar dandanašnji vsak hlapec vé. Pa kaj ti bom to razkladal, kar je jasno, kot beli dan! Govori, zakaj se hvališ!

Ozki ogon začè svojo slavo razkladati rekoč: Na perste ti bom naštel velik dobiček ozkih krajev.

1. Kjer je zemlja plitva, da je le malo parsti, kaj bo kmet začel brez ozkih krajev? koliko mu bo zraslo, če ne bo tiste periša parsti, ki jih ima, skladal na kupce in ne bo oral ozkih krajev?

2. Al ozki ogoni ne varjejo njiv preobilne moče, ker po njih se voda lože odteka?

3. Al se na taci njivah ne dá plevél lože pleti?

4. Al ni s takimi njivami veliko manj dela?

5. Al ne vleče zrak lože skoz take razore?

Odgovori, če imaš kaj, na vse to, in spoznaj velik dobiček ozkih ogonov.

Res, kar si mogel, si povedal, in kakor vsak berač si tudi ti svojo mavho hvalil. Čuj sedaj, kaj ti bom jez povedal.

V eni reči imaš prav; z vsim drugim pa, mišlim, da boš šel rakom žvižgat, ako ti je za resnico mar.

Če je res dobra parst tako plitva, da se nikakor ne da globokeje orati, morajo kraji ozki biti. V taci okoljšinah si kmetovavec zares nemore drugač pomagati; tega ti ne tajim. Al — na veliko njivah bi se dalo scasoma, ne mahoma, več dobre parsti napraviti, ako bi se vsako leto enmalo globokeje oralo in se vé da tudi bolje gnojilo. Prijatelj moj, iz zemlje se dá veliko narediti, pa ne z rakovimi možgani, ampak z umnostjo.

Kar si od tega govoril, da se voda lože odteka po ozkih ogonih, veljá le od prav mokrih zemljiš; pri vsih družih je to piškov izgovor, in tudi od mokrih njiv se dá brez ozkih ogonov ta napaka odpraviti, ako se večidel ne čez 5 ali 8 sežnjev široke njive tako orjejo, da so kakor v kobelj zorane v sredi naj višji in na vsako stran pa enmalo viséče, da se preobilna voda v jamličce odteka, ki se po straneh njive narediti dajo.

Če le ozke ogone hvališ, da se na njih lože plevé, ti moram pač povedati, da se ta ložja plevé grozno drago plačuje, ker na ozkih ogonih tretji del njive ni obsejan, tedaj tretji del zemlje nerodoviten leži. Kolina zguba!

S takimi njivami je manj dela — praviš. Al manj dela prizadenejo ozki ogoni le lenemu in nemarnemu kmetu, kterege oranje le v tem obstoji, da enmalo njivo razpraska, ne pa izorje. Ako bi se take njive tudi orale, kakor se njiva orati mora, bo več dela z njimi, kakor s širokimi ogoni.

Kar poslednjič ozkim ogonom v hvalo prikladaš, da zrak lože po njih piše, jim zna pa tudi v škodo biti, ker po tem takem je tudi merzlim vetrovom in ponočni zmerzlini bolj pot odperta.

Iz vsega tega, prijatelj, vidiš, da ozki ogoni so večidel le gotova škoda kmetovavcom, — da imajo pametni gospodarji prav, ako jih od leta do leta bolj opuščajo, ker po njih toliko rodovitne zemlje v zgubo gré.

Ozki ogon ni mogel na to nič veljavnega odgovoriti, in iz začetka tako jezičen je sedaj — omolknul.

Kmetje pa, ki so poslušali to pravdo, so si zapomnili, kar je široki ogon v svojo hvalo govoril, in rekli so: resnica je, da široki ogoni so sploh bolji od ozkih.